

**SYLABUS**

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023-2025

Rok akademicki 2023/2024

**1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE**

|                                                       |                                                           |
|-------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|
| Nazwa przedmiotu                                      | <i>kryptografia praktyczna</i>                            |
| Kod przedmiotu                                        |                                                           |
| Nazwa jednostki prowadzącej kierunek                  | <i>Instytut Informatyki, Kolegium Nauk Przyrodniczych</i> |
| Nazwa jednostki realizującej przedmiot                | <i>Instytut Informatyki, Kolegium Nauk Przyrodniczych</i> |
| Kierunek studiów                                      | <i>informatyka</i>                                        |
| Poziom studiów                                        | <i>studia II stopnia</i>                                  |
| Profil                                                | <i>ogólnoakademicki</i>                                   |
| Forma studiów                                         | <i>stacjonarne</i>                                        |
| Rok i semestr/y studiów                               | <i>rok I, semestr 1</i>                                   |
| Rodzaj przedmiotu                                     | <i>przedmiot podstawowy</i>                               |
| Język wykładowy                                       | <i>język polski</i>                                       |
| Koordynator                                           | <i>dr hab. Andrzej Łopuszański, prof. UR</i>              |
| Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących | <i>dr hab. Andrzej Łopuszański, prof. UR</i>              |

**1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS**

| Semestr<br>(nr) | Wykł. | Ćw. | Konw. | Lab. | Sem. | ZP | Prakt. | Projekt | Liczba pkt.<br>ECTS |
|-----------------|-------|-----|-------|------|------|----|--------|---------|---------------------|
| 1               | 15    |     |       | 30   |      |    |        |         | 4                   |

**1.2. Sposób realizacji zajęć**

zajęcia w formie tradycyjnej

**1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)**

zaliczenie z oceną

**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Algorytmy i struktury danych, elementy matematyki dyskretniej, elementy rachunku prawdopodobieństwa, kombinatoryki i statystyki, algebra liniowa (operacje na macierzach), elementy algebry i teorii liczb

**3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE****3.1 Cele przedmiotu**

|    |                                                                                                                                                                                                          |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| C1 | Celem przedmiotu jest usystematyzowane i pogłębione przedstawienie tematyki kryptologii: zapoznanie studentów ze współczesnymi szyframi, ich mocnymi i słabymi stronami, i z matematyką kryptograficzną. |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu**

| EK (efekt uczenia się) | Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu<br>Student:                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Odniesienie do efektów kierunkowych |
|------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| EK_01                  | - zna narzędzia i protokoły, wykorzystujące w sposób praktyczny algorytmy kryptograficzne. Dysponuje wiedzą na temat teoretycznych podstaw kryptografii: teorii informacji, teorii złożoności obliczeniowej i teorii liczb. Zna i rozumie w pogłębionym stopniu sposób działania najważniejszych algorytmów kryptografii symetrycznej i asymetrycznej. | K_W02                               |
| EK_02                  | - posiada umiejętność stosowania różnych metod kryptoanalizy dla rozwiązywania szyfrów o trudności poziomu klasycznych.                                                                                                                                                                                                                                | K_W02                               |
| EK_03                  | - potrafi dobierać istniejące narzędzia i algorytmy kryptograficzne w zależności od potrzeb i obszaru zastosowań.                                                                                                                                                                                                                                      | K_U02                               |
| EK_04                  | - może proponować modyfikacje istniejących algorytmów, metod, narzędzi, implementować je, testować i wykorzystywać testy lub symulacje (eksperymenty) do porównywania z referencyjnymi rozwiązaniami.                                                                                                                                                  | K_U02                               |

**3.3 Treści programowe****A. Problematyka wykładu**

|                                                                                                                                                                                                                                                               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Formalna definicja systemu kryptograficznego. Podejście probabilistyczne Markowa do kryptoanalizy. Teoria informacji Shannona: ilość informacji, entropia wiadomości, nadmiarowość języka. Teoretyczne i praktyczne bezpieczeństwo systemu kryptograficznego. |
| Szyfry podstawieniowe polialfabetyczne i poligraficzne. Słabe strony i wrażliwości szyfrów podstawieniowych i transpozycyjnych. Analiza częstości. Metody optymalizacyjne w kryptoanalizie.                                                                   |
| Matematyka kryptograficzna i analiza częstości. Arytmetyka modularna, NWD, podstawy teorii grup, liczby pierwsze i odp.twierdzenia i algorytmy. Pseudolosowość                                                                                                |
| Algorytmy kryptografii symetrycznej. Algorytmy strumieniowe i blokowe. Algorytmy DES, Blowfish i AES.                                                                                                                                                         |
| Algorytmy kryptografii asymetrycznej. RSA. ElGamal.                                                                                                                                                                                                           |
| Kryptografia wizualna (szyfrowanie i kodowanie obrazów oraz steganografia)                                                                                                                                                                                    |
| Kryptografia krzywych eliptycznych.                                                                                                                                                                                                                           |
| Kryptografia wielowymiarowa.                                                                                                                                                                                                                                  |

Funkcje skrótu i kody uwierzytelnienia wiadomości. Integralność i niezaprzeczalność wiadomości. Bezkonfliktowość funkcji skrótu. Algorytm MD5 i SHA-1. Kody uwierzytelniania wiadomości MAC.

#### B. Problematyka ćwiczeń laboratoryjnych

|                                                                                                                                                                                                                   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Implementacja w Python szyfrów na przykładach.                                                                                                                                                                    |
| Implementacja ataków na szyfry z określonymi słabościami (na zajęciach i grupowe lub indywidualne projekty dla pracy bardziej samodzielnej) z użyciem metody analizy częstości, metod optymalizacyjnych i innych. |
| Implementacja frakcjonowania na przykładach prostej zamiany i transpozycji.                                                                                                                                       |
| Pojęcia wydajności kodów, metody porównania w kryptoanalizie.                                                                                                                                                     |

### 3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład z prezentacją multimedialną

Ćwiczenia laboratoryjne: indywidualne i grupowe rozwiązywanie zadań z użyciem komputera

## 4. METODY I KRYTERIA OCENY

### 4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

| Symbol efektu | Metody oceny efektów uczenia się<br>(np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć) | Forma zajęć dydaktycznych<br>(w, ćw, ...) |
|---------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|
| Ek_01 – Ek_02 | Kolokwium ustne                                                                                                                         | Wykł.                                     |
| Ek_03 – Ek_04 | Kolokwium pisemne                                                                                                                       | Lab.                                      |

### 4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Zaliczenie przedmiotu następuje na podstawie zaliczenia wszystkich efektów uczenia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <p>Laboratorium: zaliczenie na ocenę na podstawie kolokwium, projektu lub dwóch (w zależności od wybranego poziomu trudności) z uwzględnieniem pracy w ciągu semestru.</p> <p>Skala ocen zgodna z Regulaminem Studiów UR:</p> <p>dost. - (51 - 60)% pkt,</p> <p>+dost. - (61 - 70)% pkt,</p> <p>dobry - (71 - 80)% pkt,</p> <p>+dobry - (81 - 90)% pkt,</p> <p>bardzo dobry - (91 - 100)% pkt.</p> |
| Wykład: Zaliczenie binarne, w formie rozmowy, z zakresu zagadnień omówionych na wykładach.                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

**5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS**

| <b>Forma aktywności</b>                                                                                   | <b>Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności</b> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|
| Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów                                                      | 45                                                       |
| Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)                             | 5                                                        |
| Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.) | 50                                                       |
| <b>SUMA GODZIN</b>                                                                                        | <b>100</b>                                               |
| <b>SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS</b>                                                                     | <b>4</b>                                                 |

**6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU**

|                                  |   |
|----------------------------------|---|
| wymiar godzinowy                 | - |
| zasady i formy odbywania praktyk | - |

**7. LITERATURA**

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>LITERATURA PODSTAWOWA:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Bauer F.L. (Helion 2002): Sekrety kryptografii</li> <li>2. Douglas R. Stinson (WNT 2005): Kryptografia. W teorii i praktyce.</li> <li>3. David Kahn (WNT 2004): Łamacze kodów. Historia kryptologii.</li> <li>4. Koblitz N. (WNT 1995): Wykład z teorii liczb i kryptografii</li> </ol> |
| <p><b>LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. KARBOWSKI M. (Helion 2014): Podstawy kryptografii.</li> <li>2. AUMASSON J.-P. (PWN 2018): Nowoczesna kryptografia. Praktyczne wprowadzenie do szfrowania.</li> </ol>                                                                                                                 |